

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 02-3369/1
07/11/2022. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Компјутерска крађа”, кандидата Трифуновић Александре, број досјеа М007/20-УП, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 07/11/2022. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
ПРЕДМЕТНО	07.11.2022.		
ОПРЕДЕЛЕНИ	ПРОЈ	РЕЗУЛТАТ	ПОДАЦИ
02	3369		

**Катедри за кривичноправне науке
Правног факултета Универзитета у Нишу**

На седници Катедре за кривичноправне науке која је одржана 03.11.2022. године на основу члана 34. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, формирана је комисија за оцену и јавну одбрану мастер рада под називом „Компјутерска крађа“, кандидата Трифуновић (Саше) Александре М 007/20-УП, Комисија, после детаљног прегледа мастер рада подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под називом „Компјутерска крађа“, кандидаткиње Трифуновић (Саше) Александре је написан на 89 страница компјутерски обрађеног текста са проредом 1.5. Кандидаткиња је цитирање вршила у фуснотама (укупно 229). Литерарну подлогу, рада чини 48 домаћих и иностраних извора књига, монографија, библиографских јединица (уџбеника, приручника, закона, научних чланака и статистичких података) уз друге научне и стручне радове објављене у часописима и електронске изворе.

Структурално рад је подељен у 6 дела: 1) Појам компјутерске крађе, 2) Карактеристике извршиоца компјутерске крађе, 3) Компјутерска крађа у правним оквирима, 4) Стратегија за борбу против компјутерског криминала/компјутерске крађе, 5) Разјашњење и доказивање компјутерске крађе, 6) Статистике пријављених кривичних дела компјутерског криминалитета/компјутерске крађе у РС, укључујући и увод, закључна разматрања, попис коришћене литературе, сажетак и кључне речи на српском и енглеском језику и биографију студента.

У уводу (стр. 4-7) кандидаткиња је указала да је компјутерски криминалитет глобални проблем, који је тешко дефинисати због његове феноменолошке разноврсности. Затим се осврнула на компјутерски криминалитет, његово дефинисање, поделе и последице које из истог произилазе, а ради бољег разумевања компјутерске крађе, која се јавља као један од појавних облика компјутерског криминалитета, а који је тема овог рада. Указала је на карактеристике компјутерског криминалитета, како и на који начин је компјутерска крађа у вези са генералним појмом компјутерски криминалитет и осврнула се на значај, предмет и циљ спроведеног истраживања.

У првом делу мастер рада под називом „Појам компјутерске крађе“ (стр. 8-27) кандидаткиња је објаснила појам компјутерске крађе, те навела и објаснила појавне облике кроз које се испољава компјутерска крађа. Овај део рада подељен је у 4 поглавља: где се свако поглавље односи појединачно на сваки од појавних облика кроз које се испољава компјутерска крађа. Нарочито се са посебном пажњом осврнула на крађу идентитета, која се сматра најзначајнијом у овој области. За сваки од појавних облика, навела је адекватне примере из праксе, ради бољег приказа како се ова врста компјутерског криминалита испољава у пракси и које последице из таквог понашања произилазе.

У другом делу рада (28-30 стр.) кандидаткиња је указала које су то карактеристике извршиоца компјутерске крађе. Приказала је њихову поделу у три групе у зависности од мотива извршења компјутерске крађе, као и у зависности од појавног облика кроз који се иста испољава. Кандидаткиња је навела и категорије за сваку од наведених група, објаснивши специфичне карактеристике извршиоца компјутерске крађе за сваку категорију појединачно.

Трећи део рада (30-53 стр.) односи се на међународни и национално правни оквир компјутерске крађе. У овом делу кандидаткиња је направила осврт на све релевантне прописе који уређују област компјутерске крађе, на међународном и националном нивоу. Образложила је међународни аспект компјутерске крађе, уз детаљну анализу Конвенције о високотехнолошком криминалу, објаснивши њен значај, као и инкриминисање кривичних дела у национално законодавство у складу са наведеном конвенцијом. Кандидаткиња је посебно и темељно образложила кривична дела против безбедности рачунарских података у Кривичном закону РС, која се односе на високотехнолошки криминал, као и како се иста примењују у случају компјутерске крађе, уз осврт на то који су органи надлежни за поступање у случајевима компјутерске крађе у складу са Законом о организацији и надлежности државних органа за борбу против високотехнолошког криминала. Овај део рада подељен је у три целине, од тога се једна од њих односи на кривичноправну заштиту компјутерске крађе у земљама бивше Југославије.

Четврти део мастер рада (53-67 стр.) посвећен је стратегијама за борбу против компјутерског криминалитета. Кандидаткиња у овом делу рада анализира значај пројекта CyberCrime@IPA, који се односи на регионалну сарадњу у борби против компјутерског криминалитета. Кроз кратак резиме дефинисаних стратегија у оквиру овог пројекта, кандидаткиња је указала на приоритете које је неопходно реализовати ради адекватније заштите од компјутерског криминалитета, односно компјутерске крађе. С тим у вези, осврнула се и на Стратегију Владе РС у борби против високотехнолошког криминала за период од 2018-2023. године, а која је усмерена на наставак усклађивања законодавства са међународним стандардима, даље унапређење капацитета носилаца борбе против високотехнолошког криминала, унапређење превентивног и проактивног приступа друштва у сузбијању свих облика криминала у тој области. Посебно је нагласила од каквог је значаја реализација наведених стратегија за област компјутерске крађе.

Пети део рада (67-73 стр.) се односи на разјашњење и доказивање компјутерске крађе. Кандидаткиња је изанализирала како и на који начин је најадекватније приступити приликом предузимања оперативно-тактичких радњи и истражних радњи у криминалистичкој обради, у зависности од конкретне оперативне ситуације. Указала је на важност брзог деловања надлежних органа, приликом пријаве дела од стране жртве из области компјутерске крађе, као и на то каква би требало да буде структура тима који чини, условно речено, прву линију одбране од компјутерске крађе. Кандидаткиња се посебно осврнула на чињеницу да надлежни органи, немају потребна знања за поступање у овој области, те је изнела предлоге за унапређивање и/или усавршавање знања из области информационе технологије, поступајућих лица у надлежним органима за борбу против високотехнолошког криминала.

Последњи, шести део мастер рада (73-75 стр.) тиче се статистике пријављених кривичних дела из области компјутерске крађе у РС. Кандидаткиња је указала на пораст пријављених дела компјутерског криминалитета у посебном одељењу тужилаштва за борбу против вискотехнолошког криминала за период од 2007-2015.године и процентуално приказала и објаснила кроз која од пријављених кривичних дела против безбедности рачунарских података се најчешће испољава компјутерска крађа. Такође је у овом делу рада образложила када се компјутерска крађа испољава кроз друга кривична дела која нису у непосредној вези са компјутерским криминалитетом.

У „Закључним разматрањима“ (76-78 стр.) кандидаткиња је указала на проблем компјутерске крађе, као и на њен транснационални карактер и последице које настају услед њене глобалне распрострањености. Са посебном пажњом је изанализирала и донела легитимне закључке у погледу иницијативе државе РС да њени грађани државним органима, као и многим другим институцијама, приступају електронским путем, указујући на последице које такво поступање од стране грађана може да проузрокује. Кандидаткиња је у овом делу указала на системе заштите који су неопходни ради предупређивања компјутерске крађе, те објаснила зашто је важно да сами грађани буду одговорнији, обазривији и упућенији са ризицима који могу да настану приликом коришћења информационо-комуникационих технологија, те како и на који начин могу да се заштите појединачним деловањем. Нарочито је истакла да је првенствено држава та, која је у обавези да обезбеди безбедан приступ информационо-комуникационим технологијама својим грађанима, у супротном, макар да их упозори на ризике, који су и више него очигледни.

Стога, Комисија закључује да мастер рад кандидата Трифуновић Александре под називом „Компјутерска крађа“ представља резултат самосталног и називом оригиналног научног рада из области кривичног права. Кандидаткиња је у раду систематизовала и анализирала постојећу правнотеоријску, прикупио практичну и законску литературу и својим радом дао одређени допринос науци кривичног права. Пошто су испуњени услови предвиђени у члану 36. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, Комисија сматра да је мастер рад: „Компјутерска крађа“ кандидата Трифуновић Александре подобан за јавну одбрану, па предлаже Комисији за докторске и мастер студије Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

Закључак и предлог

После детаљног разматрања мастер рада: „Компјутерска крађа“, можемо да закључимо да пред кандидаткињом није био једноставан задатак. Требало је, наиме, проучити и анализирати обимну домаћу и инострану правнотеоријску литературу, која се односи генерално на компјутерски криминалитет, а како би адекватно изанализирала и обрадила појединачно компјутерску крађу, као појавни облик ове врсте криминалитета.

Компјутерски криминалитет је посебно опасан друштвени проблем који погађа сва друштва. Статистички подаци указују на извешан пораст појединих облика компјутерског криминалитета. Како се развијају системи информационо-комуникационих технологија, тако су бројеви прилично забрињавајући. С обзиром да се ради о веома специфичном облику криминалитета, где се као циљ и/или средство извршења дела јавља компјутер, неопходно је најпре разумети који су фактори, на који начин и у којој мери утичу на појаву и испољавање ове врсте криминалитета уопште, а посебно компјутерске крађе, која је и предмет мастер рада. У раду кандидаткиња је обрадила компјутерски крађу као један од појавних облика компјутерског криминалитета. Осврнула се на утицај рапидног развоја информационих технологија, као и на то како држава и појединци доприносе развоју, без пружања отпора ризицима које такав напредак са собом носи. Темљно је анализирали међународни и национално правни оквир, учивши све пропусе међународних и државних органа, приликом уређења појма компјутерске крађе, као и њеног кривичноправног дефинисања. Указала је на пропусе, које је немогуће учити без детаљне анализе кривичних дела предвиђених да сузбију компјутерски криминалитет, међу којима се као посебно кривично дело не издваја компјутерска крађа, што је од изразитог значаја, с обзиром на пораст ове врсте компјутерског криминалитета, која је достигла стадијум да је у већини случајева немогуће открити извршиоца кривичног дела и отклонити насталу штету. Кандидаткиња је кроз анализу радова, међународних и национално правних аката, установила да међународне организације и државе, не иду у корак са развојем информационих технологија, већ да увелико касне, да међународни и национално правни системи, нису усаглашени са релативним стањем на пољу компјутерског криминалитета. Анализом других радова и чланака, кандидаткиња је претходне наводе потврдила, указивајући на неадекватан систем у погледу процедуре откривања извршилаца ове врсте криминалитета, па и проналаска самих доказа, који уколико се не прикупе у што краћем временском периоду, поступајући органи неће имати никаквих назнака да је извршено дело, а камоли шанси да идентификују починиоца. Оно на шта је поред тога, кандидаткиња указала, а што је у блиској вези и можда најважније, јесте нестручност и необученост поступајућих органа у поступцима компјутерског криминалитета, па и саме компјутерске крађе. Кандидаткиња је анализом правних аката, дошла да закључка да постоји пропуст, јер не постоји адекватан обавезни систем едуковања поступајућих лица у надлежним органима, како у посебном тужилаштву, тако и у посебном одељењу суда. Ситуација није много другачија ни када се ради о другим поступајућим органима, и то не само у погледу едукације, већ и у погледу материјала који служи за прикупљање доказа које је кључно прикупити у свежој фази поступања, одмах након пријаве дела од стране жртве. Кандидаткиња је сумирајући радове на које се ослањала приликом израде мастер рада, установила да проблем не лежи само у појединачном поступању појединаца, у погледу личне заштите од компјутерске крађе, већ

да је потребно овој теми посветити већу пажњу како на међународном, тако и на националном пољу, јер с обзиром на енормно напредовање информационих технологија, неопходно је што пре развити задовољавајуће системе заштите од компјутерске крађе.

Значај овог рада се огледа превасходно у анализи компјутерског криминалитета, а ради појединачног сагледавања компјутерске крађе, која се протеклом времена све више усавршава односно развијају се разне нове методе у деловању и начину понашања (modus operandi), јер иако обухвата постојеће облике криминала које чине људи, овде је специфичност у томе што се као средство и/или циљ извршења кривичног дела јавља компјутер, а имајући у виду технолошки напредак, као и ажурирање и надоградњу рачунарских система и рачунарске мреже, непоходно је да се новонастале ситуације и иновативне околности, регулишу/санкционишу на међународном и националном плану.

У Нишу, _____

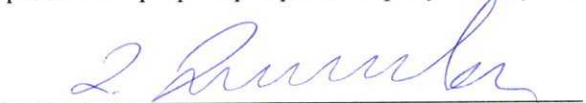
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

проф. др Миомира Костић
редовни професор Правног факултета у Нишу

проф. др Саша Кнежевић
редовни професор Правног факултета у Нишу

проф. др Дарко Димовски
ванредни професор Правног факултета у Нишу